

schaarse aanhangers van de vijand die in het studentenmilieu al in '40 geïsoleerd stonden – het probleem was, wat men zelf als studenten zou doen om Nederlandse waarden hoog te houden. Lang niet iedere student voelde dat laatste als wenselijk. Er was een aanzienlijke groep die in de studie niet méér zag dan een hogere vakopleiding, die die opleiding binnen redelijke tijd wenste te voltooien en die dus zwaar tilde aan elk gebeuren dat haar zou kunnen onderbreken – afgezien nog van de bezorgdheid dat men in dat geval als slachtoffer van de arbeidsinzet naar Duitsland gezonden kon worden.

Nog twee andere factoren waren er die de ontwikkeling van het studentenverzet remden.

De eerste was dat de meest strijdlustigen onder de studenten in '40 en '41 voor illegale organisaties gingen werken die als zodanig niets met het universitaire milieu te maken hadden. Als tweede factor zien wij dat in '41 en '42 de meeste vroegere studentenorganisaties waarin zich een zeker kader voor verzetswerk had kunnen vormen, verdwenen. Soms was dit gevolg van het ingrijpen van de *Sicherheitspolizei*, soms reageerde men op maatregelen van de bezetter; zo in de herfst van '41 toen uit protest tegen de Jodensegregatie bijna alle gezelligheidsverenigingen, maar ook de Nederlandse Christen Studenten Vereniging, de Vrijzinnig-Christelijke Studenten-Bond en de Nederlandse Studenten Federatie (overkoepeling van *alle* studenten-organisaties) tot ontbinding overgingen. Zeker, clandestien werden de werkzaamheden wel voortgezet maar die richtten zich naar binnen, niet naar buiten, d.w.z. niet naar de studentenwereld als geheel. Wat bleef over? Niet veel meer dan de faculteitsverenigingen. In Delft werd de daarmee overeenkomende organisatie, de Centrale Commissie, in november '41 door de president-curator opgeheven, hetgeen bij de tot verzet geneigden onder de studenten der TH de wrok tegen de hoogleraren en de universitaire bestuurders deed toenemen. Aan de Universiteit van Amsterdam ging daarentegen, zoals wij weergaven, een aantal faculteitsverenigingen in maart '42 zelf tot ontbinding over – een besluit dat, dunkt ons, uit verzetsoogpunt terecht gelaakt werd door *De Vrije Katheder*. Wat diegenen die zich het meest voor het verzet in de studentenwereld interesseerden, zorgen ging baren, was juist het ontbreken van een organisatie die aan de studenten van alle universiteiten en hogescholen bepaalde parolen kon doorgeven. Dat moest dus een organisatie zijn die binnen elke universiteit of hogeschool voldoende vertakkingen had. De groep die *De Vrije Katheder* uitgaf, was in hoofdzaak communistisch (ze had van eind '42 af in de persoon van de schrijver Theun de Vries een mede-redacteur die tegelijk vaste verbindingsman was met de leiding van de illegale CPN), stond daardoor ietwat excentrisch en had aan de Universiteit van Amsterdam al weinig greep op de studenten, elders nog